

**ОЗОДЛИКДАН МАҲРУМ ЭТИШ ЖОЙЛАРИДАН ОЗОД ЭТИЛГАН
ШАХСЛАРНИ ИЖТИМОЙ МОСЛАШТИРИШДА ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ
ИНСТИТУТЛАРИ БИЛАН ҲАМКОРЛИГИНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ**

А.Ш.Ўринбоев

ИИБ Академияси 3-ўқув курси

321-гуруҳ курсанти

Аннотация. Ушбу мақолада озодликдан маҳрум этиш жойларидан озод этилган шахсларни ижтимоий мослаштиришда фуқаролик жамияти институтлари билан ҳамкорлигининг ҳуқуқий асослари тўғрисида кўплаб тушунчаларга тариф берилган.

Калит сўзлар: озодликдан маҳрум этиш, ижтимоий мослаштириш, фуқаролик жамияти, маҳкум, инсон ҳуқуқлари.

Ўзбекистон Республикасининг Биринчи Президенти И.А. Каримов таъкидлаганидек, “Оғир жазо, айниқса, фуқароларни жамиятдан ажратиш билан боғлиқ бўлган жазоларнинг жиноятчиликнинг олдини олишдаги аҳамиятини ошириб кўрсатиш ўринсиз эканлигини ҳаётнинг ўзи кўрсатмоқда. Жиноятчиликнинг олдини олиш, унга қарши курашиш самарадорлиги жазонинг оғирлиги ва шафқатсизлигига эмас, балки биринчи навбатда, қонунни бузган шахснинг жазонинг муқаррарлигини нечоғлик англашига боғлиқ. Жазонинг муқаррарлиги жиноятчиликнинг олдини олишда самарали таъсир кўрсатувчи омиллардан ҳисобланади”.

Ҳар бир шахс ўз қилган жинояти учун жавоб бериши шарт лекин уларни қайта жиноят содир этилишини олдини олиш мақсадида қуйидаги ҳуқуқий асосларини келтириш мумкин, булар 2022 йил 28 январдаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг “2022-2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси тўғрисида”ги ПФ-60-сонли фармони, 2021 йил 29 ноябрдаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикаси жамоат хавфсизлиги концепциясини тасдиқлаш ва уни амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-27-сонли фармони, ва бундан ташқари ҳамкорликка маълум даражада хизмат қиладиган бир қатор жумладан Ўзбекистон Республикасининг 2020 йил 30 июндаги «Ўзбекистон Республикасининг жиноят-ижроия кодексига маҳкумларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари ишончли химоя қилинишини таъминлашга қаратилган ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги ЎРҚ-625-сонли хонуни, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 26 мартдаги «Жамоат хавфсизлигини таъминлаш ва жиноятчиликка қарши курашиш соҳасида ички ишлар органлари фаолиятини сифат жихатидан янги босқичга кўтариш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПФ-6196-сонли фармони, 2017 йил 11 августдаги «Ички ишлар

органларининг озодликдан маҳрум этиш билан боғлиқ бўлган жазоларни ижро этиш соҳасидаги фаолиятини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПК-3200-сонли, 2018 йил 7 ноябрдаги «Жиноят-ижроия қонунчилигини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПК-4006-сонли, 2019 йил 2 августдаги «Қорақалпоғистон Республикаси ички ишлар вазирлигининг 19-сон ихтисослаштирилган жазони ижро этиш колониясини тугатиш тўғрисида»ги ПҚ-4414-сонли, 2021 йил 2 апрелдаги «Ички ишлар органларининг жамоат хавфсизлигини таъминлаш ва жиноятчиликка қарши курашиш соҳасидаги фаолиятини янада такомиллаштириш бўйича қўшимча ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида»ги ПК-5050-сонли қарорлари ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 5 мартдаги «Озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ жазоларни ижро этиш муассасаларининг фаолияти самарадорлигини таъминлаш бўйича ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида»ги 128-сонли қарори каби қонунчилик ҳужжатлари қабул қилинди.

2022 йил 28 январдаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг “2022-2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистон нинг тараққиёт стратегияси тўғрисида”ги ПФ-60-сонли фармони қабул қилиниб Мамлакатимизни 2017 — 2021 йилларда ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Харажатлар стратегияси доирасида ўтган давр мобайнида давлат ва жамият ҳаётининг барча соҳаларини тубдан ислох этишга қаратилган 300 га яқин қонун, 4 мингдан зиёд Ўзбекистон Республикаси Президенти қарорлари қабул қилинди.

Шунингдек, инсон ҳуқуқларини таъминлаш, давлат органларининг ҳисобдорлиги ва очикдигини кучайтириш ҳамда фуқаролик жамияти институтлари, оммавий ахборот воситаларининг роли, аҳоли ва жамоат бирлашмаларининг сиёсий фаоллигини ошириш бўйича тизимли ишлар амалга оширилди.

Миллий иктисодиётни ислох қилиш борасида ташки савдо, солиқ ва молия сиёсатини либераллаштириш, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш ва хусусий мулк дахлсизлигини кафолатлаш, қишлоқ хужалиги маҳсулотларини чуқур қайта ишлашни ташкил этиш ҳамда ҳудудларни жадал ривожлантиришни таъминлаш бўйича таъсирчан чоралар қўрилди.

Сўнгги беш йиллик ислохотларнинг натижасида мамлакатимизда Янги ўзбекистон ни барпо этишнинг зарур сиёсий-ҳуқуқий, ижтимоий-иктисодий ва илмий-маърифий асослари яратилди.

Жаҳон микёсидаги мураккаб жараёнларни ва мамлакатимиз босиб ўтган тараққиёт натижаларини чуқур таҳлил қилган ҳолда кейинги йилларда «Инсон кадри учун» тамойили асосида халқимизнинг фаровонлигини янада ошириш, иктисодиёт тармоқларини трансформация қилиш ва тадбиркорликни жадал ривожлантириш, инсон ҳуқуқлари ва манфаатларини сўзсиз таъминлаш ҳамда фаол фуқаролик

жамиятини шакллантиришга қаратилган ислохотларнинг устувор йўналишларини белгилаш мақсадида: Кенг жамоатчилик муҳокамаси натижасида «Харакатлар стратегиясидан — Тараққиёт стратегияси сари» тамойилига асосан ишлаб чиқилган куйидаги етита устувор йўналишдан иборат 2022 — 2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси ва уни «Инсон кадрини улуғлаш ва фаол маҳалла йили»да амалга оширишга оид давлат дастури ишлаб чиқилган.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси. Тошкент. Адолат. 2021 й.
2. Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодекси Т. Адолат 2021 й.
3. Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодекси Т. Адолат. 2021 й.
4. Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодекси Т. Адолат. 2021 й.
5. Ўзбекистон Республикаси Жиноят-ижроия кодекси Тошкент. Адолат. 2021 й.